

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України Мюзичука Олександра Миколайовича – на дисертаційну роботу Терлецького Анатолія Володимировича «Адміністративно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування з надання муніципальних послуг в Україні», подану до захисту у спеціалізовану вчену раду Одеського державного університету внутрішніх справ на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – право

Актуальність теми дисертації, її зв'язок із науковими програмами, планами, темами.

У межах сучасних наукових досліджень у галузі адміністративного права постійно здійснюються спроби побудови ефективних механізмів надання послуг населенню, які відоконяють взаємодію органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади та громадськості. Проте сьогодні оптимального підходу до побудови надійного механізму надання послуг органами місцевого самоврядування поки що не знайдено. Це питання набуває особливої актуальності в умовах децентралізації влади в Україні, оскільки надання муніципальних послуг є одним з інструментів розвитку територіальних громад, особливо в умовах трансформації публічного управління.

Дослідження виконано відповідно до наукової теми Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер 0116U006773) та тематики науково-дослідної роботи кафедри адміністративного права та адміністративного процесу «Забезпечення прав, свобод і інтересів людини в сучасних умовах адміністративно-правовими засобами» (державний реєстраційний номер 0121U109272).

ВІСІВК

Голові разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 41.884.052
професору Корнієнку М.В.

Особистий внесок автора полягає в удосконаленні концептуальних підходів до адміністративно-правових засад діяльності органів місцевого самоврядування з надання муніципальних послуг в Україні.

Із вищезазначеного зрозуміло, що дисертаційна робота Терлецького А.В. виконана на актуальну тему, висвітлення якої є своєчасним та обґрунтовує авторський підхід до виконання наукового завдання, що виявляється в поглибленні теоретичних і методологічних положень, а також розробленні практичних рекомендацій щодо правових засад реалізації механізму надання муніципальних послуг.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність.

Отримані здобувачем результати дослідження, сформульовані висновки і рекомендації є науково обґрунтованими, базуються на використанні класичних та новітніх поглядів на теоретичну значущість і практичну цінність визначення правових засад надання муніципальних послуг органами місцевого самоврядування.

Автор у процесі дослідження орієнтувався на технологію наукових досліджень, фундаментальні положення теорії адміністративного права. Основу вивчення понятійно-категоріального апарату становили методи аналізу та синтезу, узагальнення та наукової абстракції. Комплексний підхід і діалектичні принципи дозволили виявити сутнісні характеристики досліджуваних процесів, форми їх прояву, виділити властиві їм суперечності та визначити тенденції їх розвитку. Системний аналіз використано для визначення складових системи надання муніципальних послуг (розділ 1). Поєднання системного та функціонального підходів дозволило розгорнуто охарактеризувати елементи реалізації механізму надання муніципальних послуг (розділ 2). За допомогою порівняльно-правового методу автору вдалося узагальнити зарубіжний досвід правового забезпечення надання муніципальних послуг органами місцевого самоврядування та опрацювати можливість його використання в Україні.

Інформаційною базою дослідження є акти законодавства і нормативно-правові акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, інших центральних органів виконавчої влади, теоретико-методологічні напрацювання вітчизняних і зарубіжних учених, інтернет-ресурси.

Вищевикладене свідчить про достатню обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації Терлецького А.В.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Структура роботи відрізняється чіткою логічною продуманістю. Узагальнення є достатньо обґрунтованими і логічно репрезентовані у підсумкових висновках і рекомендаціях дисертаційної роботи. Загальна концептуальна модель дисертації в цілому органічно пов'язується з дослідженням механізму надання муніципальних послуг органами місцевого самоврядування.

Аналіз основних наукових гіпотез та результатів дисертаційної роботи дають підстави стверджувати, що робота містить ряд важливих теоретичних і науково-методологічних положень, які суттєво розвивають науку адміністративного права про особливості надання публічних послуг органами публічної адміністрації.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів дисертаційного дослідження забезпечується ватомою джерельною базою, достатньо широким спектром використаних наукових методів, здатністю дисертанта до критичного аналізу та узагальненню.

Наукові результати в загальному вигляді спрямовані на розвиток наявних та обґрунтування нових науково-методичних підходів до формування, оцінювання та врахування правових основ, які впливають на механізм надання муніципальних послуг.

Наукові результати дисертаційної роботи, які містять елементи наукової новизни, на мій погляд, доцільно згрупувати в три блоки.

Перший блок наукових результатів роботи містить здобутки дисертація, що суттєво розширюють категоріально-поняттєве поле дослідження та теоретичні засади надання муніципальних послуг органами місцевого самоврядування. Зокрема вперше: - встановлено ознаки муніципальної послуги як легальної діяльності органів місцевого самоврядування та створюваних ними комунальних установ і організацій з реалізації визначеного законом кола функцій управлінського характеру, які здійснюються з дотриманням певних умов і забезпечують задоволення законних потреб мешканців територіальної громади та зареєстрованих у цій громаді юридичних осіб;

- визначено поняття «муніципальні неадміністративні послуги»: послуги, що надаються органами місцевого самоврядування, а також органами виконавчої влади та підприємствами, установами, організаціями в порядку виконання делегованих органами місцевого самоврядування повноважень за рахунок коштів місцевого бюджету, які не пов'язані з прийняттям владних рішень;

- надання муніципальних послуг об'єднується як пріоритетний вид діяльності органів місцевого самоврядування, що потребує законодавчого закріплення як їх самостійне повноваження.

Другий блок наукових результатів роботи містить здобутки дисертація щодо вдосконалення правових засад надання муніципальних послуг. Удосконалено:

- об'єднується пропозиції щодо вдосконалення функціонування інституту муніципальних послуг в Україні.

- твердження про те, що в системі правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування з надання муніципальних послуг пріоритетне місце належить нормам саме адміністративного права, адже вони: визначають адміністративно-правовий статус органів щодо надання муніципальних послуг; встановлюють права та обов'язки суб'єктів – користувачів послуг; окреслюють засади взаємодії органів місцевого

самоврядкування та комунальних установ, яким делеговано функції надання муніципальних послуг; визначають коло та зміст муніципальних послуг;

- об'єднування думки щодо необхідності прийняття Адміністративно-процедурного кодексу, положення якого чітко б регламентували порядок (процедуру) і гарантії надання муніципальних послуг громадянам та іншим суб'єктам. Прийняття даного нормативно-правового акта: по-перше, забезпечить уніфікацію порядку надання муніципальних послуг; по-друге, підвищить оперативність та якість надання муніципальних послуг; по-третє, має позитивно позначитися на виконавчій дисципліні суб'єктів надання муніципальних послуг;

- удосконалення підходу до визначення світових тенденцій у системі надання муніципальних послуг, серед яких виділено: трансформацію структури суб'єкт-об'єктних відносин; фокус на зміщення пріоритетів надання послуги в площину електронної взаємодії; формування нової сервісноорієнтованої культури.

Третій блок наукових результатів роботи містить пропозиції дисертанта щодо подальшого розвитку методологічних підходів до адміністративно-правових засад надання муніципальних послуг, які виражаються в:

- виявленні та розкритті детермінант та об'єднування на їх основі класифікації муніципальних послуг;

- уточненні підходів до класифікації муніципальних послуг, що дозволило впорядкувати множину всіх послуг за сферами надання й виділити серед них дві основні групи, до яких віднесено адміністративні і неадміністративні, а також за ознакою можливості делегування, у результаті чого виділено чотири групи муніципальних послуг: які не можуть бути делеговані; які можуть бути делеговані від органу державної влади органу місцевого самоврядування; які можуть бути делеговані від органу місцевого самоврядування комунальному підприємству; які можуть бути делеговані комерційним організаціям або неприбутковому сектору;

Аналіз змісту анотації та основних положень тексту дисертаційного дослідження Терлецького А.В. засвідчив їхню повну ідентичність у частині

Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації.

Відповідні акти впровадження адміністративного права та муніципального права України, про що свідчать викладення навчальних дисциплін і спеціальних курсів (модулів) з публічних послуг узагалі, для підготовки дидактичних матеріалів та адміністративно-правового механізму надання муніципальних послуг зокрема і державного університету внутрішніх справ під час подальшого дослідження використані в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності Одеського Теоретичні положення, сформульовані рекомендації та пропозиції були послуг.

сприяння місцевому самоврядуванню в покращанні якості муніципальних установ та підприємствами, громадськими організаціями, метою яких є в практичній діяльності органами місцевого самоврядування, комунальними конкретних положень, методик та рекомендацій. Вони можуть бути використані публічному управлінні. Основні ідеї та висновки дослідження доведено до адміністративно-правового механізму надання муніципальних послуг обґрунтовані практичні рекомендації, що спрямовані на формування та У дисертаційній роботі сформульовані теоретичні положення та дослідження.

Практичне значення і впровадження державних результатів

чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях. праць, у тому числі в 5 статтях у наукових фахових виданнях з права, а також Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 9 наукових функціонує на засадах безперервності та маючи єдину мету. елементом системи більш високого рівня – надання публічних послуг, сукупність взаємопов'язаних елементів та процесів, яка є відкритою, виступає муніципальних послуг в умовах децентралізації, що дозволяє розглядати її як - обґрунтовані методологічних засад щодо формування системи надання

формулювання мети, об'єкта, предмету, завдань, положень новизни, загальних висновків. Загалом зміст анотації відтворює інформацію про методологію дослідження, способи аргументації положень, основні ідеї тексту дисертації, що викладені стисло.

Анотація не містить інформації, яка була б відсутньою в дисертації. Дисертація та оприлюднена анотація оформлені відповідно до вимог

чинного законодавства України.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Терлецького А.В. за рівнем наукової новизни, змістом, логікою викладеного матеріалу, узагальненнями, висновками та пропозиціями є завершеним науковим дослідженням та відповідає спеціальності 081 – право.

Робота написана державною мовою із дотриманням наукового стилю та

використанням у дослідженні спеціальних термінів. За своєю структурою та

оформленням дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів

вищої освіти ступеня доктора наук у закладах вищої освіти

(наукових установ), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України

від 23.03.2016 р. № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та

вищої освіти ступеня спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти,

наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Викладення

матеріалу загалом подається об'єктивно, розділи дисертації пов'язані між

собой, висновки і пропозиції випливають зі змісту дисертації та отриманих

здобувачем результатів. Авторські методичні положення і наукові розробки,

пропозиції та рекомендації, наведені в роботі, деталізовані дисертантом і

переважно доведені ним до можливості практичного застосування.

Таким чином, тема дослідження, його мета, предмет і об'єкт, перелік

поставлених та вирішених завдань, положення наукової новизни, запропоновані

автором загальні висновки, обсяг друківаних праць відповідають чинним

нормативним вимогам щодо наукових робіт такого рівня.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

1. Процес діджиталізації (цифровізації) муніципальних адміністративних послуг в Україні справляє переважно позитивний ефект на суспільні відносини. Проте, досліджуючи адміністративно-правові засади надання таких послуг, необхідно було виявити недоліки, які негативно впливають на діджиталізацію цієї сфери загалом, та розробити відповідні рекомендації.

2. У дисертації розвинуто категоріальний апарат адміністративного права шляхом визначення сутності поняття «муніципальні неадміністративні послуги» як послуги, що надаються органами місцевого самоврядування, а також органами виконавчої влади та підприємствами, установами, організаціями в порядку виконання делегованих органами місцевого самоврядування повноважень за рахунок коштів місцевого бюджету, які не пов'язані з прийняттям владних рішень. Проте наведене визначення не містить поняття особи, на задоволення певних потреб якої й надаються відповідні послуги за її зверненням.

3. Під час дослідження, на жаль, недоведеними лишилися пропозиції дисертанта щодо оптимізації механізму надання муніципальних адміністративних послуг у контексті створення сприятливих умов для налагодження взаємодії між усіма учасниками процесу та зменшення на законодавчому рівні приводів звертатись за отриманням муніципальних адміністративних послуг.

4. У процесі з'ясування ролі і місця оцінки ефективності функціонування механізму надання муніципальних послуг та визначення умов підвищення їх якості автор на стор. 167 справедливо ставить запитання: яким має бути соціологічне дослідження щодо якості муніципальних послуг? На мою думку, дисертанту потрібно було довести, що оцінювання ефективності функціонування механізму надання муніципальних послуг в Україні має бути двовекторним: проводитись як органами місцевого самоврядування як надавачами послуг, так і представниками територіальної громади як споживачами послуг.

Загальний висновок та оцінка дисертації.

Дисертаційна робота Терлецького Анатолія Володимировича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування з надання муніципальних послуг в Україні» є самостійним, завершеним науковим дослідженням.

Актуальність обраної автором теми дослідження, обґрунтованість наукових положень та висновків і запропонованих рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність, достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях свідчать про наукову самостійність автора, високий рівень підготовленості дослідження. Одержані в автором результати забезпечують виконання актуального наукового завдання в галузі знань «Право».

Дисертаційна робота Терлецького А.В. відповідає вимогам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її автор Терлецький Анатолій Володимирович за результатами проведення публічного захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – право.

Офіційний опонент:

Професор
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України

Олександр МУЗИЧУК

